

VLIV NOVÝCH KATALOGIZAČNÍCH PRAVIDEL RDA NA LINKU ZPRACOVÁNÍ VE VĚDECKÉ KNIHOVNĚ V OLOMOUCI

PhDr. Libuše Machačová

Vědecká knihovna v Olomouci

PŘÍRŮSTEK – SROVNÁNÍ RŮZNÝCH LETECH

V

1960: 32 853 jednotek

1989: 34 677 jednotek

1990: 29 735 jednotek

1991: 25 449 jednotek

2014: 31 326 jednotek

DOPLŇOVÁNÍ FONDŮ – SROVNÁNÍ POVINNÉHO VÝTISKU A NÁKUPU

	1990	2014
PV	9 938	25 964
N	7 827	1 620

Dříve – méně nakladatelství, méně titulů (kupovalo se více exemplářů téhož, např. 5-10 kusů)

Nyní – mnoho nakladatelství, mnoho titulů v nižších nákladech, méně peněz na nákup

POMŮCKY V ROCE 1990

Převážná část přírůstku se zpracovávala postaru, záznamy se většinou ještě neukládaly do počítače.

- Psací stroj pro každého
- Papír, psací potřeby, kopíráky
- Lístkové katalogy
- Ormig – tisk lístků

Malá část vybraných českých knih se začínala zpracovávat na počítači:

- 1 počítač pro celou linku zpracování (+ tiskárna pro tisk lístků)
- U tohoto počítače se postupně střídali pracovníci

LINKA ZPRACOVÁNÍ V ROCE 1990

Samostatné činnosti:

- Stručný akviziční záznam ve 2 kopiích (originál záznamu pokračoval spolu s dokumentem do katalogizace, průklepy se řadily, po roce svázaly a sloužily jako přírůstkový seznam)
- Jmenná katalogizace
- Věcná katalogizace
- Revize záznamu
- Tisk lístků
- Řazení lístků do katalogu

LINKA ZPRACOVÁNÍ V ROCE 1990

- Psaní na stroji – překlepy nešly jednoduše opravit, při psaní matric pro rozmnožování se často musela kvůli překlepu přepsat celá matrice
- Nebyla možnost přebírat záznamy, neexistovala sdílená katalogizace
- Každá knihovna se musela spolehnout sama na sebe

LINKA ZPRACOVÁNÍ V ROCE 1990

- Nebyly k dispozici soubory autorit
- Heslář – speciální služební katalog používaných předmětových hesel
- Ale:
 - Byly stručnější záznamy, nezapisovalo se tolik údajů a ni tolik autorů
 - Používaly se zkratky

POSTUP V R. 2014

Specializace na jednotlivé činnosti:

- Stručný akviziční záznam, vytvoření záznamu o jednotce
- Jmenná katalogizace – jiný pracovník
- Věcná katalogizace
- Revize záznamu, odeslání do SK

RDA – NOVÁ KATALOGIZAČNÍ PRAVIDLA

- Zapisuje se mnohem více autorů než dříve, musí se dělat návrhy i na nové autoritní záznamy
- Nepoužívají se zkratky
- Přibyla další pole ...
- Je to prostě časově náročnější

ŘEŠENÍ – JAK TO ZVLÁDNOUT?

- Posílit linku zpracování o další pracovní sílu.
- Katalogizovat dál v AACR (víme, že SK dál tyto záznamy přijímá, ale vzhledem k zapojení do sdílené katalogizace to není možné).
- Propadnout zoufalství ;-)

ŘEŠENÍ – JAK TO ZVLÁDNOUT?

Reorganizovat linku zpracování,
protože je nám jasné, že novou
pracovní sílu nedostaneme.

ŘEŠENÍ – JAK TO ZVLÁDNOUT?

- Snížení plánu mezinárodní výměny
- Zpracování menšího množství darů

POSTUP V R. 2015

Spojení dvou činností:

- Stručný akviziční záznam, vytvoření záznamu o jednotce + jmenná katalogizace – **stejný pracovník**
- Věcná katalogizace
- Revize záznamu, odeslání do SK

JAK NA TO?

- Je třeba se připravit předem.
- Mohlo by se zdát, že je zbytečné, aby se někdo koncem r. 2014 ještě učil pravidla AACR, když mají přijít pravidla RDA.
- Bez základní znalosti katalogizace by však byl dle mého názoru přechod na nová pravidla mnohem obtížnější.
- A až se budou pokročilí katalogizátoři učit nová pravidla, nebudou mít tolik času se věnovat začátečnickům.

JAK NA TO?

- Proto začala příprava na reorganizaci už v posledním čtvrtletí 2014.
- Školení pracovníků akvizice na jmennou katalogizaci koncem roku 2014, zkušební záznamy, samostudium pravidel AACR a MARC 21.
- Leden 2015 – všichni pracovníci akvizice začínají v praxi se jmennou katalogizací podle AACR, ale jen u monografií.
- Ostatní druhy dokumentů dál katalogizují pokročilí katalogizátoři.

PRŮBĚH

- Březen 2015 – školení pravidel RDA, usilovná katalogizace nezpracovaného přírůstku.
- Duben 2015 – odklad přechodu na RDA o měsíc, pokračuje usilovná katalogizace nezpracovaného přírůstku, aby nikde neležela žádná zásoba.
- Květen 2015 – katalogizujeme v RDA, nastává prudký propad objemu zpracovaného přírůstku (duben 3 109 jednotek; květen 2 058 jednotek), prodlužuje se i průměrná doba zpracování (duben 15 dnů, květen 23 dnů).
- Hromadí se nezpracovaný povinný výtisk.

PRŮBĚH

- Červen – nezvládneme zpracovávat speciální dokumenty, ale monografie už docela „běží“.
- Červenec – ukazuje se, že někteří už jsou schopni katalogizovat v RDA i pokračující zdroje.
- Srpen – zkusíme katalogizovat elektronické zdroje, kartografické dokumenty, hudebniny. Problém je především se zvukovými dokumenty.

AKTUÁLNÍ STAV

- Zvládáme téměř bezproblémově monografie a pokračující zdroje.
- Přetrvávají problémy u speciálních dokumentů, zejména u zvukových dokumentů.
- Protože pro retrokonverzi stále používáme pravidla AACR, není vůbec na škodu, že se katalogizátoři nyní znají obojí pravidla.
- Většina pracovníků se ukázala jako velmi flexibilní a zvládají tuto náročnou „dvojkolejnost“.

ZÁVĚR

- Nepochadat zoufalství, ani když je práce příliš mnoho, máme toho „plné kecky“ a mnohé problémy ještě nejsou dořešeny.
- Snažit se neustále vymýšlet, jak práci udělat dobře, ale pokud možno rychle.
- Využívat sdílenou katalogizaci.

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Případné dotazy pište na
adresu:

libuse.machacova@vkol.cz

